

В. „Народно Съзнание“ излиза единъждъ въ недѣлката—въ четвъртъкъ.

Цѣната му е:

За година лева 6.
„ 6 мѣсеца „ 3.
„ 3 „ „ 2.

Единъ брой 15 стотинки.

НАРОДНО

СЪЗНАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКО-КНИЖОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

Статии и дописки се изпращаваха до редакционния комитетъ на вѣст. „Народно Съзнание“, а пари и поръчки до отговорникътъ.

За частни обявления се плаща по 15 ст. на рѣдъ за всѣко първо печатане и по 10 ст. за всѣко послѣдующе.

Неплатени писма не се приематъ.

Ръкописи назадъ не се по-вращатъ.

ГОД. I.

ШУМЕНЪ, 3 СЕПТЕМВРИЙ 1887 Г.

БРОЙ II.

Молимъ почитаемитъ Г-да абонати на в. „Народно Съзнание“ да побързатъ съ вписанието на абонамента си, тъй като съ идущия брой първото тримѣсечие вече истича.

ШУМЕНЪ, 2 Септември 1887 г.

Отъ нѣколко време на самъ въ градътъ ни владѣе голѣмо вълнуване противъ днешния съставъ на градско-общинския ни съвѣтъ. Нѣма гражданинъ, който още отъ минжлата година да не е си задавалъ питанieto: до кога ще се търпятъ тия хора да своеволничатъ съ сѣдбата на градътъ ни. Нѣма ли най-сѣтливъ да се назначатъ избори? Да, гражданитъ питаха, чакаха, търпѣха прѣдъ видъ на кризистъ, който прѣкарваше татковината ни, по най-сетивъ, види се, търпението имъ да се е прѣстигло и отъ нѣколко дни на самъ подписватъ едно заявление до г-на Министра на Вжтрѣшнитъ Дѣла, съ което искатъ растурението на дѣшния градско-общинский съвѣтъ и назначаванieto на една привременна коммисия, до като се избере новъ съставъ.

Всѣки отъ гражданитъ ни знае отъ какви личности се състои днешния градско-общинский съвѣтъ, съ исключение на 3—4 души; всѣки знае съ какви машинации станъ избиранieto на тоя съставъ. Но минжлото си е минжло; то може само да ни служи за урокъ, но не може да се изличи отъ паметта ни. Ще ни служи, казваме, за урокъ за въ бѣдѣта, да цѣниме хората не по тѣхнитъ сладки думи, съ които тѣ съ могли да хвърлятъ човѣку калъ въ очитъ, за да не се върне на дирѣ и погледне минжлото имъ. Този урокъ, който днесъ учимъ, е плодъ отъ нашето немислованье здраво работитъ и отъ нашето неумение да цѣнимъ хората, на които повѣряваме сѣдбата си въ рѣцѣтъ имъ; той ни е сторилъ, може би, нѣколко десетки хиляда лева сиромашкий потъ.

Да се обяснимъ. За позоръ на градътъ Шуменъ, Начко Дюгмеджиевъ има щастието да се нарича градский глава. Но да ли и сегашното, отъ освобождението на самъ, на тоя човѣкъ не е за укоряване? Кой не знае, че Начко Дюгмеджиевъ не може да пиша пари бѣзъ да си тури отъ тѣхъ една частъ въ бездѣното джобче? Не ли тоя сѣщия човѣкъ бѣше испроводенъ прѣди нѣколко години отъ страна на Шумненското търговско дружество да купува жита въ станцията Каспечанъ и тая почестъ, която

му бѣше направена, не ли е омаца съ дѣлата си. Всѣки отъ гражданитъ ни е чувалъ, че въ време на това честно търговско прѣдприятие на тоя човѣкъ побъркахъ твърдѣ много пуститъ му мишки, които съ пробиха мазитъ и изнесли, ако се не лъжж, нѣколко стотинъ кила жито. И знаете ли, защо Начко е избранъ за кметъ?—Да си заплати паричитъ, които той останъ дѣженъ на търговското дружество, благодарение на голѣмото хищничество на мишкитъ. Е зеръ, срамъ цѣше да бѣде на нѣкои Шумненци, ако не бѣхъ се припѣкли на помощъ на тоя човѣкъ и го отървахъ отъ тая му невидена бѣла.

Да помѣнемъ ли за ичумичитъ, които бѣхъ останъли отъ доброволческия комитетъ и които кмета продаде безъ търгъ и на умрѣла цѣна на члена отъ общинския съвѣтъ, Стефанъ Андреева, и на баджанакъ си, Бойчо Х. Бойчовъ, който го взе за смѣтка на бирарийната фабрика Радевъ, Бойчевъ и С-ие? Да помѣнимъ ли и за покупката на царвулитъ за доброволцитъ; не ли единъ отъ членове на съвѣта, Стефанъ Андреевъ, ги купуваше по 2 лева и пѣнцо, а другъ ги купуваше по 80—90 стотинки, а Начко Дюгмеджиевъ е помолитъ послѣдния да не купува царвули, защото щѣло да остане *хатъртъ* на първия?

Да помѣнемъ ли за шинелитъ, които съ продадени на баснословна цѣна безъ утвърденъ търгъ.

Да помѣнуваме ли още за смѣткитъ на доброволческия комитетъ, за направата на чопимитъ, продажбата на водитъ, направата на шосетата, планиранieto на градътъ и пр. и пр. Мислимъ че не е нужно: всѣки единъ отъ гражданитъ все е почувъ по нѣличко по тия работи.

Но най-сетивъ трѣбва да се прѣкжжѣ тия изброявания; и тъй се построѣхме на дълго и широко и ще докараме утѣчение на Шумненскитъ си читатели, на които ще бѣде тѣжко да четжтъ нѣща, тѣмъ добрѣ известни.

Похвално и благоразумно ли съ направили Шумненци, като съ сторили намѣрение да се оплажжтъ прѣдъ Министерството и поискатъ растурението на градския съвѣтъ, не ще да говоря. Ако Шумненци държатъ тия *нови чорбаджии* още на чело на градскитъ си работи, то ще бѣде срамъ и позоръ. Но да ли Министерството ще чуе праведното заявление на гражданитъ? Ний не вѣрваме въ думитъ на Харалана Маркова, най-голѣмия защитникъ на кмета Начко Дюгмеджиевъ, по причина на своитъ мерез-

чийски *алжистъ-верии*, че вече е късно за дълото, което съ *прѣдприели Шумненци*. Ний разумѣваме що значжтъ тия думи, но ний, сѣщо вѣрваме, че гражданитъ ще знаятъ, какъ да постѣпятъ за да се чуе гласътъ имъ тамъ, дѣто трѣбва. Ний не вѣрваме, че Министерството не ще обърне внимание на заявлението отъ Шумненскитъ граждани.

И подли и безобразни съ нашитъ нови чорбаджии—досегашни водители на либералната партия въ града. Колкото повече виждатъ, че ги отритва и науща всѣкий честенъ гражданинъ, колкото повече усѣщатъ, че оставатъ съвършено безъ послѣдователи, освѣтъ 2—3-ма копон, които било да не загубятъ служба, било за да бѣджтъ прѣпоръжани, пѣпятъ подирѣ имъ—толкова по-ясно се очертыва безхарактерността имъ. Ако сравни човѣкъ думитъ и телеграмитъ имъ въ Министерството противъ известни граждани, съ сегашнитъ имъ подмилквания къмъ тѣхъ, ще се възмути и нѣма, освѣтъ да ги залюе върѣдъ улицата. На сѣщитъ лица, противъ които насѣквахъ населението да ги избие, че съ прѣдатели, или писвахъ въ Министерството да ги интернира, че съ опасни, сега имъ протягатъ ръка. Съ каква цѣль условихъ снитъ на известний Тодоръ Икономовъ? съ каква цѣль направихъ да се приеме въ училището снитъ на Стефанъ Х. Пейчовъ, богатъ търговецъ, който не е навършилъ още седмата си година, когато е рѣшено отъ учителский съвѣтъ такива дѣца да се оставяли за идущата година, и на основание на което рѣшение много такива сиромашки дѣца се върнжжъ назадъ? Каква цѣль има онзидениний имъ прочутъ голяй съ Тодоръ Яневъ—прѣдсѣдател на бившата Постоянна Коммисия, противъ когото, много добрѣ знаемъ, а и въ Министерството трѣбва да се намиратъ, толкова телеграми съ дадени съ подписитъ на сѣщитъ тия лица, за събаряннето му отъ Постоянната Коммисия, че билъ изгубенъ окръгъ съ него?—Нека всѣкой честенъ човѣкъ си отговори самъ на тия въпроси. Нека види всѣкой колко ниски и подли хора съ нашитъ нови чорбаджии, нека всѣкой здравъ разумъ си поразмисли, можжтъ ли тия хора да прѣдставляватъ здрава гаранция за послѣдователность въ една идея или принципъ, твърдостъ въ защищаванieto на тая идея. Ний не се обрачаеме толкова къмъ Шумненци, защото тука и най-малкитъ дѣца ги познаватъ, че тѣ, при най-малкото испитанье, съ способни да напустжтъ и принципъ и идея, която грѣмогласно съ изявявали въ бла-

гоприятно време че поддържат здраве (sic.) Колебанията имъ презъ кризата, която прекара отечеството ни, и примирението на тия хора съ положението сутринята на 9 Августъ, сж фактове доста силни за да накаратъ Шумненскитъ граждани да си съставятъ понятие за нашитъ нови чорбаджии въ тия отношения. Ний се обрашаме къмъ хората, които, като не ги познаватъ добръ, мислятъ ги, кой знай за какви патриоти, честни и здрави работници въ полето за защищаване свободата, независимостта и прѣсвѣтлението на отечеството ни. Накъ отъ тѣхъ сме чували да се хвалятъ, че Министерството ги слушало и готово било всекога да изпълни тѣхнитъ желанія, когато искатъ да сплатятъ населението да не ги напуца. Тѣ сж отъ тази пасмина хора, които принасятъ повече меченска услуга на кое-да-е Министерство, което се показватъ че поддържатъ, хора, които укепаватъ и най-хубавата идея, на която се прѣдставляватъ подражатели. Тѣ сж безсвѣстни хора. Не ги срамъ още да обвиняватъ насъ, че сме искали да правимъ компромисъ съ консерватори и прѣдатели! Безсвѣстни!

Съ подаването си ржка на Тодоръ Янева, новитъ чорбаджии освѣтъ това изказватъ единъ примамлжкъ, гдѣто сж работили толкова за събаряннето на бившата Постоянна Комиссия. А защо това? Да не сж забѣлѣзали нѣкое безаконие или неспособностъ въ новий съставъ. Не, защото тѣ не сж въ състояние и асж не имъ трѣбва това да глѣдатъ. Освѣтъ това новий съставъ на Окржжний свѣтъ се състои отъ хора честни и работливи, което и тѣ самитъ не смѣятъ да отрѣкжтъ. Жално имъ е тѣмъ, че не попаднжхъ хора, които да вършатъ всичко по тѣхнитъ указания, които да ставатъ ортаци съ тѣхъ въ разни търгове по напавата на шосета или какви-да-бѣло обществени прѣдприятия. Жално имъ е тѣмъ, че имъ е затворенъ пжтя безцеремонно да се бъркатъ въ работитъ на Постоянната Комиссия, тѣй както правятъ съ Градскій свѣтъ, гдѣто сж члѣнове и пмжтъ за глава единъ човѣкъ (кмета), който е примѣръ на общественъ крадецъ и най-ниската подлостъ.

Нѣмаме ли право слѣдъ това да зак-

ПОДЛИСТНИКЪ.

Изъ дневника на единъ Познанскій учителъ.

отъ
Литвоса.

Прѣвелъ

В. Юрдановъ.

(Продължение отъ брой 10-й.)

Нощитъ му бѣхъна хватихъ да се повтарятъ пд-често. Като се сграхуваше, че щомъ се събуди, ще го каражъ да си лѣга, той ставаше тихичко отъ постелката си, заносаше ламбата въ преднията стая, запалеше я тамъ и се захващаше за работа. Прѣди да се науча за това, той бѣше просѣдѣлъ по тоан начинъ нѣколко нощи въ студената стая. Азъ не намѣрвахъ друго срѣдство, освѣтъ да станж, да го викамъ въ стаята и прѣхвърля още единъ пжтъ

лючаваме, че свободата, патриотизмътъ и правдата, които исповѣдватъ (sic) нашитъ чорбаджии нови, имъ служатъ просто като маска, задъ която се крие ежичинската имъ мисль за властъ, съ силата на която да могатъ да удовлетвори безпринятвенно личнитъ си вигоди?

ДНЕВНИ НОВИНИ.

МѢСТНИ.

Единъ отъ члѣвоветъ на бившии доброволческій комитетъ въ Шуменъ бѣше ни казалъ прѣди нѣколко време, че ималъ намѣрение да иде при кмета и го пита, какво е станжло съ протоколираното рѣшение на комитетата относително даването подъ сждъ Панайота френктерзията за открадване единъ топъ сукно отъ това, що му било дадено отъ комитетата за опшиване шинели за доброволцитъ. Помнѣтъ читателитъ, че въ вѣстника ни имаше писано за тоя мурафетъ на Панайота френктерзията, като се питаше, защо рѣшението на комитетата не е изпълнено; поменуване се тоже, че Панайотъ е обѣщавалъ да даде 50 и повече лири, само да не се прѣдава на сждъ и се питаше да ли сж дадени нѣкому тия пари.

Ний отъ своя страна поканваме тоя члѣвъ отъ комитетата да изпълни обѣщанието си и ни обади отговорътъ на кмета. Интересна е тая работа.

На 28-й вечеръта една частъ отъ гражданитъ имажъ събрание въ долня-махлянското читалище, гдѣто, слѣдъ говорение на нѣколкома по работитъ на досегашний Градскій свѣтъ, взе се рѣшение да се направи телеграфическия заявление до Г-на Министра на Вжтрѣшнитъ дѣла за растуриането на състава и замѣстиянето му съ една врѣменна градска комиссия, която да управлява работитъ на града до изборитъ за градски свѣти. Подписването на заявлението почнж и гражданитъ на драго сърдце турятъ подписитъ си, особено въ крайнитъ части на града, гдѣто онеправданията отъ страна на кмета сж възмутителни. Заявлението ще бжде испратено наскоро. Въ края на заяв-

заедно съ него всичкитъ уроци само за да го убѣди, че той ги зай и напразно става да се наудява. Но на края и той самъ вече не разумѣваше, какво той знаеше и какво не знаеше. Момчето си губеше силитъ, сжхнеше, желѣеше и ставаше се пд-вече и пд-вече тжжовно. Но нѣкой пжтъ азъ се убѣждавахъ, че не е само трудътъ, който му подковаваше силитъ. Едножъ, когато му четяхъ исторіята, дѣто „чичътъ разказваше на братовчедата си“, —което азъ правяхъ сѣкнй день, споредъ желанието на Марія Феодоровна, Миша скопи съ нламижли очи и извика: — и отъ петина това еп е ли приказка? че! . . . — Ами че какво е? — го питатахъ съ очудване. На мѣсто отговоръ той си стисна жжбитъ и, най-сѣтътъ, тѣй страстно заплака, щото дълго време не можахъ да го успокоя.

Азъ попитахъ другарѣтъ му причината за вълнуването на Миша, — той не знаеше или не искаше да я каже, но азъ и самичекъ отсѣтътъ се сѣтихъ. Не искаше сжмнение, че Миша е трѣбвало да слуша въ нѣмската школа много нѣща, които оскѣрбяхахъ най-сжжнитъ му чувства, че е имало прѣзрѣние, надсмивка

лението се изказва пѣлно увѣренне, че Г-нъ Министра ще удовлетвори незабавно справедливото желание на Шумненци, като се растури състава и се поставятъ врѣменно граждани честни, справедливи и безпристрастни. Ний вѣрваме, че скоро въ Шуменъ правдата ще възтѣржествува надъ подлостта.

На първий того се отвори редовната сессия на Шумненскій Окржжнъ свѣтъ. Ний се надѣваме, че новия съставъ ще положи всички старания за уреждането на нѣкои висящи вѣпроси, които сж прѣдставени на разгѣждане, особено въпросътъ за построяването на окржжна казарма въ градътъ Шуменъ и нѣкои училищни вѣпроси.

На 29 вечеръта, Г-нъ Т. Яневъ, прѣдприемачъ по ремонтрането на кавалерийската казарма, е далъ угощение на края на града, при воденицата „Дели-дермень“. Отъ поканенитъ били *нашитъ голѣмици*: кмета, бившитъ депутати и др.

Ний питаме г. Т. Янева, кое го е принудило да дава угощение, да ли хубавата печалба, която за малко едно време ще удари отъ това ремонтрание на казармата, или *друго нѣщо*?

Подъ звукътъ на военната музика виното и бирата просто се сияли въ гърлата на пируюцитъ, до като най послѣ се почнжли обикновеннитъ при всеко пирувание на нѣкои *бобаджани по ишението* маскаралжци, като: рѣзание калпаци и шапки, горение на палта; изгорени били хасжритъ на градинаря. Единъ видѣхме на други день съ привързани ржцѣ, Най сѣтънѣ кръстили и г. Т. Яневъ отъ консерваторъ на либералъ. Какво не става въ ниянството! Сиромажъ бай Тодоръ!

Наскоро единъ подрядчикъ готвилъ сжщо подобенъ пиръ.

Ехъ свѣтъ!!

РАЗНИ.

Въ два—три броя на „Свобода“ подписитъ на Г-нъ Петкова бѣхъ изсчезнжли. Ний търсихме да отгадаемъ това ненадѣйно явление въ колони тѣ на „Свобода“, пспърво си помислисихме, че Г-нъ Пет-

надъ страната, языкътъ, прѣданията на татковината, съ една рѣчъ—надъ всичко което сж го учили дома да прочита и обща. Тѣзи мѣлния, които на другитъ момчета, като не ги земаха твърдѣ въ внимание, не оставяхъ друго нищо, освѣтъ голѣма омраза къмъ учителитъ, по на такова чувствително момче, както Миша, тѣй причинявахъ сърдечно страдание. Той не сжѣше да протестува, ако и, може би, не единъ пжтъ му се е поисквало да вика отъ болка, но той се вжтрѣшно вълнуваше, стискаше жжби, пжшката и се огорчаваше. По тоя начинъ, при страданията, на които бѣхъ причина несполукитъ и лошитъ бжлове, притуреше се още тая неописана горестъ отъ нравственното спрѣкване, въ което той живѣеше постоянно. Двѣ силп, два гласа, на които покорността е обязанностъ на дѣтето, но които за това именцо трѣбва да се намѣрятъ въ пѣлно съгласие, такажъ Миша въ двѣ противоположни страпи. Това, което единъ авторитетъ наричаше бѣло, възвишено, сжжно—другий го пятнеше съ гмената: отживѣло, сжжно; това, което споредъ езикътъ на единия се наричаше добродѣтель, другия го счи-

ковъ може да е прѣстаналъ да се подписва. нѣ като поразгледяхме добръ „Свобода“, не можихме да намѣримъ слѣди отъ неговото перо.

Ала въ 78-й брой Г-нъ Петковъ пакъ излива на явѣ. Тогава ний дойдохме до убѣждение, че се е случило навѣрно *тъжко затъмнение* въ „Свобода“, т. е. Г-нъ Петковъ да е билъ разсърденъ за *тъжко* нѣколко врѣме, та по тая причина не е писалъ. Извѣстияхъ ни намъ за една неприятна съ Г-нъ Петкова случка, нѣ не знаемъ, да ли на това може да се отдаде случившето се, спорѣдъ насъ, затъмнение въ колонитѣ на „Свобода“.

—Wiener Allgemeine Zeitung има като прѣдчувствие, че България е повикана да сдружи всичкитѣ приятели на мѣрѣтъ сили, като: Австро-Унгария, Италия, Англия и тоже Германия на чело на консервативнитѣ сили, които прѣдставляватъ статукво въ Истокъ. Отъ една година насамъ нищо не е противопоставено на рускитѣ капризи, нѣ днесъ Европа сѣкашъ че се събужда.

—Tagblatt забѣлѣжава, че, ако свидѣние то мѣжду Германскитѣ императоръ и цари не трѣба да стане—нѣщо което днесъ всичко кара да се вѣрва,—Германия не ще продължава ни най-малко да търси пакъ приятелството на Русия. Българитѣ, отъ друга страна, не ще иматъ много врѣме нужда да се распадатъ, както ако Генералъ Еренротъ да бѣше прѣдъ вратата на София, защото декларацията на „Тарикъ“, официаленъ турскитѣ органъ, дава ни право да вѣрваме, че Портата не е твърдѣ расположена да приеме безъ резерва прѣдложението на Русия. Тѣ сѣко нѣмѣто да се противятъ на цѣла Европа, по добръ ще направятъ Българитѣ да бѣятъ, щото никаква руска конспирация да не пѣухне въ страната нѣмъ.

—Wiener Allgemeine Zeitung не може да укриви българитѣ, дѣто тѣ не искатъ отъ единъ „противо—князъ“, който като иде въ страната нѣмъ съ хитростъ (неканенъ), да се изправи апостолъ на бунтоветѣ и да попека да се скжежѣтъ вѣрскитѣ, които още задържатъ елементитѣ въ рѣдъ и спокойствие. Ще бѣде просто сѣмѣно, по мѣнѣнето на тоя листъ, да се вѣрва, че Българитѣ ще поднесѣтъ мълчливо едно подобно унижение. Ето за какво

таме за прѣтхиление. Въ пѣтѣтъ на това спрѣкване момчето слѣдваше слѣдъ авторитетѣтъ, къмъ когото му тѣглеше сърдцето, но трѣбваше да се топи дѣто слуша и приема кѣмъ сърдцето си думи отъ противникъ; той трѣбваше да се приструва отъ сутрѣнта до вечерѣта и живѣе въ това тѣжко принудяване цѣли дни, недѣли, мѣсеци. . . . Ужасно бѣше положението . . . на дѣтето!

Сждбата на Миша бѣше отистина ужасна. Драмитѣ на живота по-вечето се почватъ малко по-послѣ, кога дървото на младостѣта успѣе да се лиши отъ първитѣ си листа,—пѣкъ за него всичкото това, което съставя нещастие, нравствено себенасилване, скрита скръбъ, безпокойство, безплодни насилвания, борба съ мѣнотитѣ, постоянно губение на надѣжбитѣ, —всичко това се почна за Миша отъ единѣсетѣхъ години на животѣтъ му. Нито неговото слабо тѣлосложение, нито слабитѣ му сили не бѣхъ въ състояние да изтѣрпятъ този товаръ. Милувахъ се дни, недѣли, горкитѣ си удволяваше усилията, а резултатитѣ бѣхъ се по-лоши, се по-плаховити. Писмата на Мария Федоровна, ако и да бѣха нѣжни, притурга-

трѣбва въ Берлинъ да помислятъ малко, прѣди да се поставятъ, както иска Портата, защитници на руското прѣдложение.

—Extrablatt казва, че появяването на генералъ Еренрота на българската сѣсна ще бѣде знакѣтъ на важни приключения, които могатъ да даждѣ мѣсто на единъ европейски конфликтъ. „Прѣдъ видѣ на опасността, която заплашва днесъ мѣрѣтъ“, казва горниятъ листъ, тия отъ държавитѣ, които Русия не е още напълно спечелила на своя страна, ще спрѣтъ може-би да се осъществи руското прѣдложение.“

—„Новата Свободна Пресса“ съвѣщѣе не вѣрва точността на новината, че Портата била вече приела прѣдложението относително мѣсния на генералъ Еренрота, защото не е възможно щото турското правителство да не може да си познава своитѣ собствени интереси. Още повече, възможно ли е Портата да се съгласи генералъ Еренротъ да иде въ София, не като регентъ, нѣ като единъ видъ Каулбарсъ II. Каквото и да е, генералъ Еренротъ ще има въ България едно положение много по-мѣтно каквото не е било Каулбарсовото. Нѣ Портата като е искала отъ князъ Висмарка да се помѣчи да докара едно съгласие мѣжду силѣтъ, ще се мине още много врѣме до като Генералъ Еренротъ трѣгне за България.

—Presse, като разгледѣва положението въ Авганистанъ, мисли, че динѣтъ на владѣнето на Абдурахманъ-ханъ сѣ прѣброени, ако противника му, Еюбъ-ханъ, сполучи да достигне Хератъ. Въ една подобна катастрофа, Русия ще глѣда да завладѣе нѣкои важни мѣстности, глѣдани дѣтѣ като „ключѣтъ на Индия.“ Колкото за Англия, тя не ще може друго да стори освѣтъ да приеме по неволѣ свършенитѣ фактове.

До Редакцията на в. „Народно Съзнание.“

„Независима България“ и „Свобода“ ме клѣветихъ нѣколко пѣти. Опитатъ се да опровергавамъ. Надъ опроверженията ми г. Свирчо се изсѣмъ, нѣ не ги напечата. Нападихъ пакъ въ 77-й брой на „Свобода“, азъ прибѣгвамъ до Вашитѣ листѣ за да отхвърля една кална клѣвета.

Въ 77-й брой „Свобода“ пише, че съ прѣписъ отъ мои писма ще докаже, че азъ съмъ скръбялъ за дохожданието на княза въ България. Могъ да увѣри приятелитѣ си, че ни въ едно мое писмо нѣма нито сѣнка отъ незадоволство за идванието на княза. На Свирча азъ не съмъ драгъ за туй, защото не се повлѣкохъ подирѣ му да черня г. Радославова съ измислици, съ каквито той си служи въ нападението си. Г. Свирчо-Петковъ съчини басни за г. Радославова. Азъ не повѣрвахъ на тѣзи басни. Туй ми е кабахатъ. За туй ми се сърди г. Свирчо и ме клѣвети. Безъ да отнемамъ нѣщо отъ патриотизма на г. Петкова, който обича да го монополизира само за себе си, азъ обявявамъ, че глѣдамъ на идванието на

хъ по-вече тѣжина на тѣжкия товаръ.—„Богъ те е надарилъ, Миша, съ необикновени способности,—писваше майка му, —надѣвамъ се да не измамшъ надѣжбитѣ ми, които стварямъ на тебѣ, и станешъ утѣха за мене, полезенъ гражданинъ на татковинага си“. Първия пѣтъ като получи едно таквѣ писмо, момчето разтреперано ме хвати за ржката и обливашцѣ се съ сълзи, ми говореше:—Какво трѣба да права, за какво да се залузи? Нѣ действително, какво трѣбваше той да прави? Можеше ли той да помогне на това, че той не се е явилъ на свѣтътъ съ врождени способности къмъ езицитѣ и дѣто не умѣше сполучливо да се обяснява по нѣмски?

(слѣдва.)

княза въ България и утвърдението му на прѣстола, като на второ освобождение на България. За идванието на княза азъ съмъ се радвалъ. Това могатъ да засвидѣтелствуватъ г. г. Д-ръ К. Стоиловъ и Д-ръ Странски, които чухъ въ Габрово мѣнѣтъ привѣтственни думи, отпратени къмъ Н. Ц. Височество прѣдъ квартирата му. Цѣлия градъ Севлиево е свидѣтель, какъ азъ всеки денъ ходя да опровергавамъ измислицитѣ, които прѣдателитѣ прѣскаютъ противъ княза измѣжду проститѣ граждани. Обичамъ княза, защото е князъ на България, а не само на г. Петкова. Ако г. Петковъ притежава мои писма, нѣка ги напечата.

г. Севлиево 26 Августъ 1887 год.

П. Пешевъ.

Къмъ съгражданитѣ ми.

Отъ нѣкое врѣме насамъ се прѣскаютъ слухове изъ града ни, че причината да се състави дружеството „Народно Съзнание“, което издава свой органъ съ сѣщото название, било нашето „Българско пивоварно дружество“, съ цѣлъ да сме постигнали ний, члѣноветѣ на „Пивоварното дружество“, осъществяването на нѣкои наши прѣдначертани планове, така напр.: слѣдъ растурианието на градскитѣ състави, да съмъ се изберила за кметъ и, по тоя начинъ, да сме можали да земемъ за една нищожна цѣна, или даже безъ пари, градското мѣсто въ „Кюшкетѣ“, връхъ което е построена нашата фабрика. Тия слухове сѣ клеветнически и съвѣтъ безосновни и се прѣскаютъ отъ нашиѣ либерли (sic) водители мѣжду гражданитѣ само съ цѣлъ да ни очернятъ прѣдъ съгражданитѣ, понеже ний се обявихме противъ тѣхнитѣ (на новитѣ ни чорбаджии) подлости и нетѣрними безобразия. Най-послѣ тия господинови починѣхъ направо менъ лично да говорятъ, че съмъ се готвялъ за кметъ. Като си помислихъ, че може да се намѣрятъ слабоумни хора, които, при искуснитѣ и пѣлни съ лесичи хитрости лѣскания, могатъ да повѣрватъ на тия зломыслилни слухове, отъ които може да произлѣжатъ съмнения за съставянието на дружеството „Народно Съзнание“, което е съставено съ цѣлъ патриотическа и благородна, да гони и измита всичко подло и лакейническо въ града и окръга, както и за мене лично, то счетохъ за длѣжностъ да дамъ обяснения и опровергая прѣсѣжитѣ тия клевети отъ нашиѣ, наречени либерали, а въ сѣщность чорбаджи, досегашни водители.

На всички граждани сѣ извѣстни лица, отъ които е съставено нашето пивоварно дружество. Като оставямъ на гражданитѣ да си съставятъ мѣнѣние и се произнесѣтъ за насъ, азъ се осмѣлявамъ да кажъ, че, били ний добри или лоши, бѣдни или богати, сѣкой отъ насъ си има своята работа, съ която се занимава и отъ която е благодаренъ, тѣй щото нито единъ отъ насъ е помислялъ и никѣга не ще помисли да става кметъ или чиновникъ, а още повече азъ, който мисля, че сждбинитѣ на единъ голѣмъ градъ, като нашия, трѣба да се новѣрватъ въ ржцѣтъ на човѣкъ, който да има не само довършето на съгражданитѣ си, нѣ и да отговаря на

такава важна и деликатна длъжност. Колкото за купуването на мѣстото на нашата фабрика съ нищожна цѣна, съвсѣмъ си нѣма мѣстото, както може да се увѣри всѣкий отъ долужложеното.

Извѣстно е на гражданитѣ, че ний сме биле нападени и заплашвани отъ три години насамъ твърдѣ много отъ тѣзи извѣстни господиновци; но при всичко това, ний не се побояхме, понеже имаме съ общинското управление условие за мѣстото за петъ години. Прѣди три—четире мѣсеца ний подадохме прошение за да ни се продаде мѣстото, ако и да имаше още десетъ мѣсеца до истичанието на срока на условието ни. Слѣдователно, ако ний имаме такива задни цѣли, можахме да чакаме до промѣняването или сваляването на кмета, което може да стане по рано отъ истичанието на срока на нашето условие и тогава да подадохме прошение за купуване мѣстото, или ижкъ като подадохме по рано прощението, можахме, ако искаме, да мълчимъ до купуването на мѣстото и чакъ тогава да се обявимъ противъ. Мислимъ, че никой не можеше да ни въспре отъ това, което щѣше да бжде, напълно сме увѣрени, много по износно за насъ, стигаме ний да галимъ кмета и да мукаме слѣдъ него и неговитѣ аркадаши-свѣтници; нъ това ний никога не можахме да приемемъ, тъй като това щѣше да бжде отъ наша страна една непростима подлостъ за достигане на наши частни интереси. Не, пакъ повтаряме, че това ний не можахме да приемемъ, ако и да бивахме заплашвани, както напр. отъ г. Ранчева, че всѣкий брой отъ издаваемия отъ дружеството „Народно Съзнание“ вѣстникъ ще коштува на пивоварното дружество по десетъ турски лири, съ други думи казано, че мѣстото на фабриката ни ще бжде намъ продадено, или дадено подъ наемъ може-би, скжпо и прѣскжпо, за дѣто ний сме се били обявили противъ тѣхъ.

Отъ всичко до тука казано, съгражданитѣ ни могатъ да се увярятъ, че всички прѣснжти за насъ слухове сж чисти и низеки клѣвѣти и че Дружеството „Народно Съзнание“, въ което и ний сме члѣнове, е съставено отъ чисто-народно и благородно побуждение, което има за цѣль да гони всичко подло и безхарактерно, а не за постигане на нѣкакви частни цѣли и вигоди, както това можѣ да се кажи за нашитѣ противници.

Шуменъ, 2 Септември 1887 г.

А. Чаневъ.

КНИЖЕВЕНЪ ОТДѢЛЪ.

НОВА КНИГА:

Кое е най доброто управление?

(Продължение отъ брой 9.)

Това съчинение е въ диалогъ и почва съ Критона, който поддържа — противъ другаритѣ си Монарха, Аристократа и Демократа — че нѣма едно най добрѣ управление на свѣтътъ. Монарха възражава, че има и че то е монархическото, защото то е било най распространено управление. Това мнѣние на Монарха дава поводъ на Аристократа да се спре върху думата монархия и да раздѣли управленията на монархия — или управления които даватъ върховната властъ въ ржцетѣ само на одного, и на републики — или управ-

ления които повѣрватъ върховната властъ въ ржцетѣ на мнозина. Отъ тоя основенъ принципъ въ распределението на върховната властъ въ едно управление, Аристократъ вади всичкитѣ преимущества на ония управления които не повѣрватъ тая властъ въ ржцетѣ само на одного, а я повѣрватъ на едно събрание — въ ржцетѣ на мнозина. Колко трѣбва да бждатъ тия мнозина и какви трѣбва да бждатъ тѣ, е ижкъ въпросъ който се разисква между Аристократа и Демократа, въ послѣдната частъ на диалогътъ. Това съчинение е пълно съ скжпоцѣпни разсжждения по въпроситѣ които разисква и по тия до които се докоснува: като политическитѣ партии, социалнитѣ класи, избирателното право, отношението между изпълнителната и законодателната властъ, федералната и колониалната система на управление. Въ послѣдната си частъ, то не се разпростира по на дълго върху добрата и лошата страна на народнитѣ или парламентарни управления, — въпросъ който въ послѣднѣ време е особено обѣрналъ вниманието на мнозина политици писатели, които сж почнали да се отчайватъ, между другото, отъ тоя родъ управления; нъ все пакъ, разсжжденията които авторътъ прави върху тоя родъ управления, чрезъ устата на Аристократа и Демократа, сж капитални разсжждения и обематъ исцѣло тоя въпросъ. Впрочемъ авторътъ самъ казва въ предисловието си, че той не е искалъ и не е можалъ да изчерпи всичкитѣ въпроси по предметътъ на съчинението си.

Силата на законитѣ и на формитѣ на управленията е такава, щото нѣкои отъ тѣхнитѣ слѣдствия могатъ да бждатъ по нѣкой пжтъ тъй точно опредѣлени както могатъ да бждатъ точно опредѣлени слѣдствията въ положителнитѣ науки. Съчинения които разискватъ разнитѣ закони или въпроси по разнитѣ форми на управленията, иматъ си своята полза. За да си дадемъ едно добро управление, или за да обикнемъ това което сме си избрали — преди да сме го испитали по слѣдствията му — ний трѣба да изучаваме, сравняваме и уцѣлваме чрезъ книги, разнитѣ управления въ тѣхнитѣ добри и лоши страни. Законитѣ и управленията се установяватъ споредъ нравитѣ, нравитѣ се основаватъ на вѣрвания, вѣрвания въ идеи; а отъ гдѣ могатъ да се придобиятъ здравитѣ идеи и добритѣ вѣрвания. — за да се установятъ добритѣ нрави и управления, — ако не отъ книги които сж посяти съ такива идеи и вѣрвания? Правата на единъ народъ или на частенъ гражданинъ, придобититѣ принципи въ науката на управлението и вништелнитѣ разсжждения по тая наука, трѣбва постоянно да бждатъ предъ очитѣ на едно свободно управляемо общество, до гдѣто тия права, и принципи, и полезни сжждения станатъ частъ отъ мислящия животъ на туй общество, и се преведатъ съ полза въ неговия дѣйствиющъ животъ: а какъ може другоиче да се постигне това — особено за единъ народъ който, като нашия, още не е закоравялъ въ известенъ образъ на полетический животъ, — ако не съ распространението на съчинения които разискватъ въпроси отъ подобно естество? *Abeunt studia in mores.**) — Въ оскждността на съчинения отъ подобенъ характеръ на българский языкъ, преводачътъ се ласкае че тоя му преводъ ще захване едно какво да е мѣсто мѣжду многото книги които ще сж нужни въ пжтътъ на политическото ни възпитание и развитие. Ако за настоящето съчинение, авторътъ е можалъ да казва въ предисловието му, и още въ Англия, „че едно съкратено изложение на главнитѣ аргументи за и противъ разнитѣ видове управления не ще ползува малко днешния читателъ,“ — читателъ въ Англия който брой съ столѣтния политическия си животъ, — то колко повече могатъ да се повтарятъ тия думи у насъ, при появлянето на настоящия преводъ, когато ний още не броемъ десетъ години политическия животъ?

Както се види, книгата изглѣжда да бжде доста хубава, и ний я прѣпоржчваме на своитѣ читатели, тъй като на българ-

*) Ученията преминаватъ въ нравитѣ.

ски ний нѣмаме съчинения съ подобно съдържание, каквото е това на преведената книга.

До колкото знаемъ, настоящия прѣводъ на Г. Тодорова е билъ готовъ още отъ минхлата година, когато той бѣше далъ обявление за спомоществования, нъ размирнитѣ врѣмена отъ тогава насамъ, които не давахъ да се начне нѣщо сигурно, и бавното отпечатване на книгата забави появлянето на прѣводътъ.

Цѣната на тая нова книга е 2 лева, което не е много, тъй като на френски тя е струвала 3 1/2, а на английски три или четири пжти повече.

Въ вторникъ получихме слѣдующата телеграма отъ София.

„Народно Съзнание“

Шуменъ.

Днесъ стана митингъ отъ 5000 души, събрани съ камбани въ чърковний дворъ. Говори и Захарий Стояновъ. Викове „смъртъ на предателитѣ, Каравеловъ и Славейковъ вѣтъ отъ България“ цѣпяхъ въздуха. Народа самъ потърси отмъщение въ кжщия имъ. Жандармерията съ хладно оржжие едвамъ въспрѣ народната яростъ. Камани като градунка валяхъ въ Каравеловата кжща и Купшевата печатница. Б.

ТЕЛЕГРАММИ.

отъ

Агенция Хавасъ,

Лондонъ 29 Августъ. Спорѣдъ „Times“, въ отговора си до Портата, Германия глѣда положението на князь Кобургъ незаконно, нъ прѣдлежи на Портата да работи сама и да опрѣдѣли качеството на правителството, което е прилично за България.

—Вина, с. д. Извѣстватъ отъ Дармщадъ на „Новата Свободна Пресса:“, едно привязано на князь Батемберга лице е обявило, че князь Александъръ като узналъ невъзможността за завръщанieto си въ България, съвѣтвалъ, че всичкитѣ български партии въ интереса на отечеството, трѣба да защитаватъ тронътъ и князь Фердинанда.

—Берлинъ, 29 Августъ. „Свѣтрната Германска Газета“, като говори за случкитѣ въ Самоа, казва, че правителството е още безъ повинни. Истина е, че германската ескадра е получила заповѣдъ да иска удовлетворение, защото Германцитѣ били малтретирани и императоръ Вилхелмъ докаченъ съ лоши думи. Ако стане нужда за едно военно дѣйствие, отношенията на Германия и Америка съ Самоа ще останатъ непожтнжти.

—Парисъ, 31 Августъ, „Figaro“ публикува едно частно писмо на князь Кобургъ, адресирано до единъ неговъ приятелъ. Писмото изразява решението на князя да се придаде за добродетелности на Българитѣ. Князя казва, че той обича добритѣ и юначнитѣ народи, каквито сж Българитѣ; той се оплаква отъ неприятелското поведение на нѣкои сили противъ дѣлото за умирение и за мира, което той прислѣдва въ Истокъ.

Пакъ цензура!

Вѣстникътъ вече излизаше отъ печатъ, когато ни е поднесе да подпишемъ, че сме прочели поднесената намъ отъ Шумн. Окр. Управителъ телеграма, съ която му се прѣдписва строго отъ Министерството да цензурира всички периодически списания и вѣстници съ политическо съдържание. Особено се забранява нападение противъ князя, правителството и агентитѣ на силитѣ.